

Gródek, 17 grudnia 2020 roku

Stowarzyszenie na rzecz Praworządności w Szkołach „Stowarzyszenie Umarłych Statutów”

kontakt@umarlestatuty.pl

KRS: 0000830651

Znak sprawy: KR.01.03-X/2020

Sz. P. Barbara Nowak
Małopolski Kurator Oświaty

WNIOSEK

Działając w imieniu Stowarzyszenia na rzecz Praworządności w Szkołach „Stowarzyszenie Umarłych Statutów”, na podstawie *art. 241 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2020 r. poz. 256)*, działając w interesie publicznym, składam wniosek o:

1. przeprowadzenie w ramach sprawowanego na podstawie *art. 51 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2020 r. poz. 910, dalej jako p.o.)* nadzoru pedagogicznego kontroli zgodności z prawem wskazanych w uzasadnieniu postanowień Statutu **KOSTKI Publicznego Liceum Ogólnokształcącego Jezuitów im. św. Stanisława Kostki**, z siedzibą przy ul. Spółdzielców 5 w Krakowie (dalej: „Statut”) oraz innych wskazanych dokumentów,
2. uchylenie na podstawie *art. 114 ustawy – Prawo oświatowe* niezgodnych z powszechnie obowiązującym prawem postanowień Statutu.

UZASADNIENIE

Kwestionowane postanowienie statutu: § 11 ust. 6 pkt 4, § 59 pkt 9, § 60 ust. 1 [brak zasad usprawiedliwiania uczniów pełnoletnich]

Statut szkoły nie przewiduje form usprawiedliwiania nieobecności przez uczniów pełnoletnich i tym samym nie spełnia wymogu określonego w art. 99 pkt 2 p.o. W Statucie powinny się znaleźć obowiązki ucznia zakresie usprawiedliwiania nieobecności, w szczególności formy usprawiedliwiania nieobecności przez osoby pełnoletnie.

Jednocześnie trzeba zaznaczyć, że uczniowie pełnoletni samodzielnie mogą usprawiedliwiać swoje nieobecności, nie potrzebują na to zgody rodzica, nie można wymagać, aby dokonywali usprawiedliwień tylko za pomocą zwolnień lekarskich bądź innych dokumentów urzędowych oraz nie można wprowadzać limitu godzin możliwych do usprawiedliwienia. Szkoła nie może też przyjmować usprawiedliwień od rodziców

uczniów pełnoletnich, nie może wymagać, aby uczeń pełnoletni wybrał formę usprawiedliwiania (samodzielnie czy przez rodziców), co wynika z art. 92 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.

Po osiągnięciu pełnoletności władza rodzicielska ustaje, a co za tym idzie, rodzice nie mają prawa do reprezentowania swojego dziecka, gdyż przestają być jego przedstawicielami ustawowymi, czyli tracą możliwość dokonywania czynności prawnych w imieniu dziecka (por. art. 98 § 1 zd. 1 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego). Oznacza to m. in., że rodzice nie mogą decydować o tym, czy ich pełnoletnie dziecko będzie mogło samodzielnie usprawiedliwiać nieobecności. Rodzice nie są przedstawicielami ustawowymi pełnoletniego dziecka i nie mają już nad nim władzy rodzicielskiej, zatem brak jest podstaw do tego, by jakkolwiek zgodę wyrażali.

Kwestionowane postanowienie statutu: § 59 pkt 8

„[Uczniowie mają obowiązek:] uczestniczyć w uroczystościach szkolnych wynikających z katolickiego charakteru szkoły;”

Powyższa regulacja, w rażący sposób narusza art. 53 ust. 6 Konstytucji RP, który brzmi: *„Nikt nie może być zmuszany do uczestniczenia ani do nieuczestniczenia w praktykach religijnych”*. Należy zwrócić uwagę, iż nigdzie w statucie nie jest dokładnie określone, jakie uroczystości szkolne *„wynikają z katolickiego charakteru szkoły”*, w związku z czym można domniemywać, iż mogą to być na przykład msze święte. Warto ponadto zauważyć, iż sam statut rozróżnia *„uroczystości szkolne wynikające z katolickiego charakteru szkoły;”* oraz *„uroczystości szkolne”* (por. § 59 pkt 15 statutu).

Przedmiotowa szkoła, jako szkoła publiczna, musi szanować zasadę wolności sumienia i wyznania. Nieuczestniczenie bądź uczestniczenie w praktykach religijnych nie może być w publicznej szkole podstawą do dyskryminacji ani różnicowania oceny zachowania ucznia.

Kwestionowane postanowienia statutu: § 59 pkt 10, § 61 ust. 3, § 62 ust. 1 pkt 13 i 14 § 75 ust. 3 pkt 2 i 3

Zgodnie z art. 99 pkt 3 p.o., w statucie obowiązki ucznia mogą być określone w zakresie *„przestrzegania zasad ubierania się uczniów na terenie szkoły lub noszenia na terenie szkoły jednolitego stroju”*. Pojęcia *„ubierania się”* nie można interpretować rozszerzającego i rozumieć pod nim również *„wyglądu ucznia”*, w tym *„fryzury”*, zwłaszcza że w uzasadnieniu do projektu ustawy Prawo oświatowe projektodawca wskazał, że: *„W zapisie dotyczącym przestrzegania zasad ubierania się uczniów na terenie szkoły, zrezygnowano z wyrażenia dotyczącego dbania o schludny wygląd, kierując się zgłaszanym w tej kwestii przez uczniów, rodziców i nauczycieli wątpliwościami*

dotyczącymi zakresu pojęcia „schludny”, jako bardzo szeroko rozumiany i nieprecyzyjny.”¹ Jasno więc podkreślono, że statuty po wejściu w życie Prawa oświatowego nie mogą już określać zasad wyglądu uczniów.

Należy również zwrócić uwagę na fakt, iż Statut w kwestii regulacji wyglądu w większości przypadków odwołuje się do „Zwyczajnika” (mimo że obowiązki uczniów powinny być określone w statucie), który trudno zidentyfikować przynajmniej jako załącznik do Statutu. Jednakże, na potrzeby wskazania nieprawidłowości w Szkole, przedstawiamy przykładowe postanowienia:

„Ust. 2.4 „Zwyczajnika” stanowi: „[Wygląd ucznia] Włosy w naturalnych kolorach (barwa naturalna włosów człowieka), zakaz utleniania, fryzur ekstrawaganckich i golenia się na łyso (o ile nie wynika to z przyczyn zdrowotnych). Niedopuszczalne jest noszenie fryzur, ubiorów, emblematów, symboli, naszywek, biżuterii, podobizn czy innych elementów świadczących o przynależności do jakiejś subkultury lub związku z grupami czy osobami wyznającymi wartości sprzeczne z chrześcijańskimi. Zakaz tatuaży w widocznych miejscach, zakaz piercingu, noszenia tunelów w uszach. Dziewczeta- dopuszczalny makijaż- delikatny, transparentny. Manicure- transparentny, w jasnych kolorach (beż, biały, jasny róż). Dopuszczalne kolczyki jedynie w uszach i dyskretna biżuteria. CHŁOPCY- zakaz farbowania włosów, noszenia kolczyków”

W opinii wnioskodawcy powyższe postanowienia w sposób bezprawny regulują kwestie wyglądu takie jak: makijaż, fryzura, czy tatuaże. Ponadto należy zwrócić uwagę na pojęcia nieostre, takie jak: „ekstrawagancki”, „delikatny”, „dyskretny”. Zdaniem wnioskodawcy wyżej wskazane określenia odwołują się do subiektywnej oceny, co może prowadzić do niezrozumienia ich zarówno przez uczniów, jak i nauczycieli. Należy również zwrócić uwagę, iż postanowienia zawarte w „Zwyczajniku” dyskryminują uczniów ze względu na płeć, ponieważ pozwalają uczennicom na noszenie kolczyków oraz farbowanie włosów na naturalny kolor, jednocześnie zakazując tego samego chłopcom.

Kwestionowane postanowienie statutu: § 62 ust. 1 pkt 3

„[Ucznia obowiązuje absolutny zakaz:] picia alkoholu, palenia papierosów i zażywania środków odurzających w szkole i poza nią”

Należy zauważyć, iż nie istnieje przepis zezwalający szkole na zakazanie spożywania alkoholu i palenia papierosów poza nią, który mógłby być podstawą do stosowania wobec pełnoletnich uczniów kar statutowych, w tym do obniżenia oceny zachowania.

Taki zakaz jest to bowiem przejawem ograniczania przez prawo wewnątrzszkolne praw i wolności gwarantowanych konstytucyjnie, co dzieć się może wyłącznie w drodze ustawy i w takim zakresie, w jakim ograniczenia są proporcjonalne i adekwatne.

¹ Druk nr 1030, Rządowy projekt ustawy - Prawo oświatowe, s. 187, <http://orka.sejm.gov.pl/Druki8ka.nsf/0/A6845D3FAD39F983C125806C0063B16E/%24File/1030.pdf>, [dostęp: 31.10.2020 r.].

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w art. 15 dozwala na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych osobom pełnoletnim. Podobną regulację odnośnie wyrobów tytoniowych zawarto w art. 6 Ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. Legalne i dopuszczalne zachowania nie mogą być przedmiotem zakazów tworzonych przez szkołę i wiążących ucznia w czasie, gdy nie znajduje się na terenie szkoły lub/i w czasie zajęć prowadzonych bądź organizowanych przez szkołę.

Kwestionowane postanowienie statutu: § 62 ust. 1 pkt 12 i 19

„[Ucznia obowiązuje absolutny zakaz:] noszenia symboli, emblematów i głoszenia haseł, przynależności lub identyfikowania się poza szkołą z grupami subkulturowymi, klubami sportowymi i innymi grupami, których ideologia jest sprzeczna z nauką Kościoła katolickiego; (...) przynależności do organizacji, których idee są sprzeczne z zasadami międzyludzkimi i wartościami chrześcijańskimi”

Powyższe postanowienia naruszają konstytucyjne prawa do wolności słowa oraz zrzeszania się, które są zawarte w art. 54 i 58 Konstytucji RP. W związku z powyższym nie istnieje żadna podstawa prawna, zezwalająca publicznej szkole na zakazywanie uczniom głoszenia haseł sprzecznych z nauką Kościoła katolickiego czy też przynależności do organizacji, których idee są sprzeczne z wartościami chrześcijańskimi.

Kwestionowane postanowienie statutu: § 73 ust. 6

„Sprawdzone i ocenione pisemne prace ucznia oraz inna dokumentacja dotycząca oceniania ucznia są udostępniane do wglądu uczniowi lub jego rodzicom.”

Zgodnie z art. 44e ust. 4 i 7 ustawy o systemie oświaty (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 1327, dalej: „u.s.o”) sprawdzone i ocenione prace pisemne ucznia są udostępniane uczniowi oraz jego rodzicom, a sposób udostępniania tej dokumentacji określa statut szkoły. Należy zwrócić uwagę, że omawiane przepisy u.s.p. mówią o udostępnianiu prac, a nie o ich udostępnianiu do wglądu. Z powyższego wynika, że intencją ustawodawcy było zobligowanie szkół do udostępniania prac w znaczeniu ich przekazania, a nie tylko pokazania.

Wobec powyższego wniosek należy uznać za właściwie uzasadniony.

(—) ŁUKASZ KORZENIOWSKI

Prezes Zarządu

Pismo sporządził:

Arkadiusz Szolc

Pismo zaakceptował:

Łukasz Korzeniowski